የ፬ኛ ክፍል

የሙዚቃ ሲለበስ

አዲስ አበባ
2000

መ ግ ቢ ያ

ይህ የሙዚቃ ሲለበስ በአጠቃላይ 16 ክፍለ ጊዜ ያሉት ሲሆን እያንዳንዱ ሴሚስተር 8 ክፍለ ጊዜ እንዲኖረው ሆኖ ተዘጋጅቷል።

ሲለበሱ የፕሮጀክት መርህ መማርን (Project – Based Learning) መሠረት ያደረገ ሲሆን ከዚህ አንፃር ሲለበሱ ውስጥ የሚከተሉትን መርሆዎች ለማካተት ተሞክሯል።

- ከተግባር ጋር የተያያዙ የመማር ስልቶች ፣
- ሁሉም ተማሪዎች ለመማር ዕድል መስጠት፣
- ተማሪዎች ለመማር ራሳቸው ኃላፊነት የሚወስዱበት ሁኔታ ላይ ትኩረት ማድረግ፣
- ፕሮጀክቶች ትርጉም ያለው መማርንና ከተማሪዎች ቀደሞ ልምድ ጋር የተገናዘቡ መሆናቸው፣
- የመማር ማስተማሩ ሂደቱና ፕሮጀክቶች በተማሪዎች እንዲገመገሙ መደረጉ፣
- እያንዳንዱ ተማሪ የራሱን ሥራ እንዲገመግም የሚያበረታታ መሆኑ፣
- ተማሪዎች የጠለቀ ግንዛቤ እንዲያገኙ ዕድል መሰጠቱ፣
- መምህሩ ትምህርቱን በማመቻቸትና አስፈላጊውን ድጋፍ በመስጠት ላይ ማተኮሩ።

ስለዚህ እነዚህን ዋና ዋና መርሆዎች መሠረት በማድረግ ትምህርቱን መተግበር ከመምህሩ ይጠበቃል።

ክፍለ ትምህርት 1 ፡ የሙዚቃ ጠቀሜታና ክፍሎች /2 ክፍለ ጊዜ/

ከምዕራፉ የሚጠበቁ ውጤቶች

- የሙዚቃን ጠቀሜታ ከሰሙት ዜማዎች አንፃር በመተንተን በሪፖርት ያጠናቅራሉ።
- የተለያዩ ዘፋኞችን ዜማዎችና የሙዚቃ መሳሪያዎችን ለዛ ተንትነው ያቀርባሉ።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
o የተለያዩ ዜማዎችን በማድመጥ ሙዚቃ ያለውን ጠቀሜታ ዘርዝረው በመፃፍ ያቀርባሉ።	1.1. የሙዚቃ ጠቀሜታ /1 ክ/ጊዜ/	**ክንዋኔ 1** o የተለያዩ ሙዚቃዎችን በማድመጥ ምን ስሜት እንደሚሰማቸው እያንዳንዱ ተማሪ በዝርዝር በመፃፍ ሪፖርት ማቅረብ ። **ክንዋኔ 2** o ሪፖርቱን ለክፍሉ ተማሪዎች እንዲያቀርቡና ልምዳቸውን እንዲለዋወጡ ማድረግ።
o ከ3 ያላነሱ የተለያዩ ዘፋኞችን ዜማዎች ለዛ የሚመሳሰሉበትንና የሚለያዩበትን በመተንተን ሪፖርት ያቀርባሉ፡ o ከ3 ያላነሱ የሙዚቃ መሣሪያዎችን ለዛ የሚመሳሰሉበትንና የሚለያዩበትን ተንትነው ሪፖርት ያጠናቅራሉ።	1.2. የሙዚቃ ክፍሎች /1 ክ/ጊዜ/ 1.2.1. የድምፅ ለዛ o የሰው ድምፅ o የሙዚቃ መሣሪያዎች 1.2.2. ሀርሞኒ	**ክንዋኔ 1** o ከ3 ያላነሱ ዮተለያዩ ዘፋኞችን ዜማዎች ለዛና ሀርሞኒ የሚመሳሰሉበትንና የሚለያዩበትን በመተንተን በሪፖርት መልክ ማጠናቀር። **ክንዋኔ 2** o ያቀናበሩትን ለክፍሉ ተማሪዎች ማቅረብና ልምዳቸውን ማካፈል። **ክንዋኔ 3** o የተለያዩ የሙዚቃ መሳሪያዎችን ለዛ

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
		የሚመሳሰሉበትንና የሚለያዩበትን ተንትነው በሪፖርት መልክ ማጠናቀር።

የማስተማሪያ መሳሪያዎች፣

- ካሴቶች፣ካሴት ቴፕሪከርደር

ክትትልና ግምገማ

- ሙዚቃ ያለውን ጠቀሜታ ካዳመጡት ሙዚቃ አንፃር መተንተናቸውን ሪፖርታቸውን በመመልከት ማረጋገጥ፣
- የተለያዩ ዘፋኞችን ዜማዎችንና የሙዚቃ መሳሪያዎችን ለዛ መተንተናቸውን በመመልከት ማረጋገጥ፣

ክፍለ ትምህርት 2 ፡ የሙዚቃ ኖታዎች ምልክቶችና አጨዋወታቸው /3 ክፍለ ጊዜ/

- ቀላል ሪትሞችን ጭብጨባና የምት የሙዚቃ መሳሪያዎች በመጫወት ያሳያሉ።
- የሙዚቃ ፍጥነት /ቴንፓ/ና የሙዚቃ መጠን /ዳይናሚክስ/አይነቶች አተገባበር ቀላል ሪትምን በመጫወት ያሳያሉ።
- የድብልቅ ጊዜ አመልካቾችን ቀላል ሪትሞችን በመጫወት ያሳያሉ።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
o ቀላል ነጥብ ያላቸውንና የሌላቸውን ከትሪፕሌትና ሲንኮፔሽን ጋር ተቀላቅለው የተዘጋጁ ሪትሞችን በጭብጨባ ወይም በምት የሙዚቃ መሳሪያዎች በመጨዋት ያሳያሉ።	2.1. የተለያዩ የጊዜ ቆይታ ያላቸው ኖታዎች / ክ/ጊዜ/ 2.1.1. ትሪፕሌት 2.1.2. ሲንኮፔሽን 2.1.3. ባለነጥብ ኖታዎች o አንድ ስምንተኛ	o ስለኖታዎቹ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲያገኙ ከተደረገ በኋላ ክንዋኔውን እንዲሰሩ ማድረግ። **ክንዋኔ 1** o ከ20 ያላነሱ ቀላል ነጥብ ያላቸውንና የሌላቸውን ከትሪፕሌትና ከሲንኮፔሽን ጋር በማቀላቀል በጭብጨባ ወይም በከበሮ መጫወት።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
    o የድብልቅ የጊዜ አመልካቾችን ፅንሰ ሀሳብ ተረድተው ቀላል ምቶችን በመጫወት ያሳያሉ። o የሙዚቃ ፍጥነት /ቴንፓ/ አይነቶችና ተግባር ተገንዝበው ቀላል ሪትሞችን በመጫወት ያሳያሉ። o የሙዚቃ መጠን /ዳይናሚክስ/ አይነቶችና ተግባር ተገንዝበው ሪትሞችን በመጫወት ያሳያሉ።	 2.2. ሪትምና ሜትር /1ክ/ጊዜ/ 2.2.1. ድብልቅ (compound) o 6 : 9 o 8 : 8 2.3. የሙዚቃ ፍጥነት /ቴምፓ/ o Adjo (በጣም አነስተኛ) o Andante (ዝግተኛ) o Moderato (መሐከለኛ) o Allegro (ፈጣን) o Presto (በጣም ፈጣን) 2.4. የሙዚቃ መጠን /ዳይናሚክስ / /1ክ/ጊዜ/ o PP (Pianossimo) በጣም ለስላሳ ያልጮኸ	ምሳሌ፡ ሀ/ ለ/ ሐ/ **ክንዋኔ 1** o ከ5 ያላነሱ በድብልቅ የተዘጋጁ ሪትሞችን በጭብጨባ ወይም በከበሮ መጫወት። ምሳሌ፡ ሀ/ **ክንዋኔ 2** o በተለያዩ የጊዜ አመልካቾች የተዘጋጁ ሪትሞችን በጊዜ ፍጥነት መሠረት መጫወት ፡

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
	o P (Piano) ለስላሳ o (Fortissimo) በጣም የጮኸ o (Forte) የጮኸ o > Decrescendo o < Crescendo o • Staccato o < Stress	ምሳሌ፡ ሀ/ ለ/ ሐ/

የማስተማሪያ መሳሪያዎች

- o ምልክቶቹን የያዙ ቻርቶች፣
- o ከምልክቶቹ ጋር የተያያዙ ዜማዎች፣
- o ካሴት ፡ ካሴት ሪከርደር፣

ክትትልና ግምገማ

- o ሪትሞቹን መጫወታቸውን በምልከታ ማረጋገጥ ፣
- o የድብልቅ ጊዜ አመልካቾችን የሙዚቃ ፍጥነት /ቴንፓ/ና የሙዚቃ መጠን /ዳይናሚክስ/ መገንዘባቸውንና በተግባር ማሳየታቸውን በምልከታ ማረጋገጥ፣

ክፍለ ትምህርት 3 ፡ የሙዚቃ አፃፃፍና አዘማመር /3 ክፍለ ጊዜ/

- o የሜጀርና ማይነር ስኬሎችን በመገንዘብ ሕጉን ተከትለው በመደርደር ያሳያሉ።
- o የሜጀርና ማይነር ስኬሎችን እንዲሁም ኦክታቭን በመጠኑ በመዘመር ያሳያሉ።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች

o የቶናሊቲን ፅንሰ ሀሳብ ይገልፃሉ። o የሜጀርና ማይነር ስኬሎችን ልዩነትና አንድነት ይለያሉ። o ቢያንስ የሁለት ሜጀርና የሁለት ማይነር ስኬሎችን አደራደር ሰርተው ያሳያሉ። o ቢያንስ የአንድ ሜጀርና ማይነር ስኬሎችን ይዘምራሉ።	3.1. የሙዚቃ ድምጾች አደረጃጀት /ቁልፎችና ስኬሎች/ /3 ክ/ጊዜ/ 3.1.1. ቶናሊቲ 3.1.2. ኦክታቭ 3.1.3. ሜጀር ስኬል 3.1.4. ማይነር ስኬል	o ፅንሰ ሀሳቦቹን ተማሪዎች በሚገባቸው መንገድ ማስረዳትና ክንዋኔዎቹን እንዲሰሩ ማድረግ። **ክንዋኔ 1** o የተለያዩ ድምጾችን በመውሰድ በኦክታቫቸው መሠረት ድምፅ ማውጣት። **ክንዋኔ 2** o የሜጀር ስኬሎችንና ማይነር ስኬሎችን ሕግን ተከትለው መደርደር ቢያንስ በሲ ሜጀር እንዲሁም በኤ ማይነር ስኬሎቹን በመወጣትና በመውረድ መዘመር /መለማመድ/። o የተለማመዱትን ለክፍላቸው ተማሪዎች ማሳየት

የማስተማሪያ መሳሪያዎች፡

- o የሜጀርና ማይነር ስኬሎች ቻርት፣
- o ከሁለት ኦክታቭ ያላነሰ ውድ ያልሆነ ኪ ቦርድ ፣

ክትትልና ግምገማ

- o የቶናሊቲንና የስኬሎችን ፅንሰ ሀሳብ መረዳታቸውን ጥያቄ በመጠየቅ ማረጋገጥ፣

- የስኬሎችን አደራደር መስራታቸውን በጥያቄ ማረጋገጥ፣
- ሜጀርና ማይነር ስኬሎችን መዘመራቸውን በምልከታ ማረጋገጥ፣

ክፍለ ትምህርት 4 ፡ ባህላዊ ዘፈኖች /3 ክፍለ ጊዜ/

- በክልሉ የሚገኙ ከጀግንነት ጋር የተያያዙ ባህላዊ ዘፈኖችን በመተንተን ሪፖርት ያቀርባሉ።
- ከጀግንነት ጋር የተያያዙ ሁለት ባህላዊ ዘፈኖችንና በአምባሰል የተዘፈኑ ሁለት ዜማዎችን በመጫወት ያሳያሉ።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
o ከጀግንነት ጋር የተያያዙ በክልሉ የሚገኙ ባህላዊ ዘፈኖችን ተንትነው በሪፖርት መልክ ያቀርባሉ። o ቢያንስ ሁለት የጀግንነት ባህላዊ ዘፈኖችን በመጫወት ያሳያሉ። o ቢያንስ ሁለት በአምባሰል ቅኝት ዜማዎችን በማዜም ያሳያሉ።	4.1. ከጀግነት ጋር የተያያዙ በክልሉ የሚገኙ ባህላዊ ዘፈኖች፣ /2 ክ/ጊዜ/ 4.2. በአምባሰል ቅኝት የተዘፈኑ ዜማዎች፣ /1 ክ/ጊዜ/	**ክንዋኔ 1** o በክልሉ የሚገኙ ከ2-3 የሚደርሱ ከጀግንነት ጋር የተያያዙ ባህላዊ ዘፈኖችን ፣ ግጥም ፣ አልባሳት ፡ ዘፈኖቹን ለማጀብ የሚያገለግሉ የሙዚቃ መሳሪያዎች፣ አጨዋወት በመዘርዘር በሪፖርት መልክ ማቅረብ፡ o ሪፖርቱን ለተማሪዎቹ ማቅረብና አስተያየት መቀበል፣ o መጫወት የተሻለውን ተማሪዎች እንዲመርጡ ማድረግ፣ **ክንዋኔ 2** o የተመረጡትን ባህላዊ ዘፈኖች በቡድን ተለማምደው ለክፍሉ ተማሪዎች እንዲያሳዩ ማድረግ፣በቀረበው አጨዋወት

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
		ላይ ተማሪዎች አስተያየታቸውን እንዲሰጡ ማድረግ፣

የማስተማሪያ መሳሪያዎች፡

- ካሴት ፣ ካሴት ሪከርደር ፣
- ለጀግንነት ባህላዊ ዘፈኖች የሚያስፈልጉ አልባሳት ፣ የሙዚቃ መሳሪያዎች አሰፈላጊ ቁሳቁሶች፣

ክትትልና ግምገማ

- ባህላዊ ዘፈኖችን መተንተናቸውን ሪፖርታቸውን በመመልከት ማረጋገጥ፣
- ባህላዊ ዘፈኖቹንና ዜማዎቹን መጫወታቸውን በምልከታ ማረጋገጥ፣

ክፍለ ትምህርት 5 ፡ መዝሙሮች /3 ክፍለ ጊዜ/

- ከ4 ያላነሱ ጠቀሜታ ያላቸውን መዝሙሮች ግጥምና ዜማ ይደርሳሉ።
- የተደረሱትን መዝሙሮችና ሌሎች ዜማዎችን በመዘመር ያሳያሉ።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
o ከቤተሰብ ምጣኔ ፡ ከተፈጥሮ ውበት ፡ ከሰላም፡ ከባህልና ቅርስ መጠበቅ ፡ ከመልካም ሥነምግባር ጋር የተያያዙ ቀላል መዝሙሮችን ይደርሳሉ። o ከደረሷቸው መዝሙሮች ውስጥ የተመረጡትንና ካልደረሷቸው ውስጥ ታዋቂ ዜማዎችን በመዘመር ያሳያሉ።	5.1. ከቤተሰብ ምጣኔ፣ ከተፈጥሮ ውበት ፣ ከሰላም ከባህልና ቅርስ መጠበቅ፣ ከመልካም ሥነምግባር ጋር የተያያዙ መዝሙሮች፣ /3 ክ/ጊዜ/ 5.1.1. ግጥም መድረስ 5.1.2. ዜማ መድረስ 5.1.3. መዘመር	**ክንዋኔ 1** o በርዕሶቹ ላይ ግጥም በጥንድ ሆነው መድረስ፣ o ከተደረሱት ውስጥ የተሻለውን ተማሪዎቹ እንዲመርጡ ማድረግ፣ **ክንዋኔ 2** o ለተመረጡት ግጥሞች በቡድን ሆነው ዜማ ማውጣት፣

		o ከወጡት ዜማዎች ውስጥ የተሻለውን መምረጥ፣ **ክንዋኔ** 3 o ከእነዚህ ርዕሶች ጋር የተያያዙ የሚዜሙ ዜማዎችን በመምረጥ ማዜም።

የማስተማሪያ መሳሪያዎች፡

- o ካሴት ፣ ካሴት ቴፕሪከርደር ፣

ክትትልና ግምገማ

- o የመዝሙሮቹን ግጥምና ዜማ መድረሳቸውን በምልከታ ማረጋገጥ ፣
- o መዝሙሮቹንና የመረጧቸውን ሌሎች ዜማዎች ማዜማቸውን በምልከታ ማረጋገጥ፣

ክፍለ ትምህርት 6 ፡ የሙዚቃ ታሪክ /3 ክፍለ ጊዜ/

- o ከአፍሪካና አለም አቀፍ ጥቂት ታዋቂ የሙዚቃ ደራሲያን ፡ ዘፋኞችና ሙዚቃ አቀናባሪዎችን ታሪክና ዋና ዋና ሥራዎች አጠናቅረው ያቀርባሉ።
- o የታዋቂ የአፍሪካና አለም አቀፍ ዘፋኞችን ዜማዎች በማዜም ያሳያሉ።

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
o ከአፍሪካ ታዋቂ ደራሲያን አቀናባሪዎችና ዘፋኞችን ቢያንስ ከእያንዳንዳቸው የአንዱን አጠናቅረው ያቀርባሉ። o ከአለም አቀፍ ታዋቂ ደራሲያን ፡ አቀናባሪያንና ዘፋኞችን ከእያንዳንዳቸው	6.1. ታዋቂ የሙዚቃ ደራሲያን ታሪክና ዋና ዋና ሥራዎች፣ /3 ክ/ጊዜ/ 6.1.1. አፍሪካ አቀፍ 6.1.2. አለም አቀፍ	**ክንዋኔ** 1 o ከአፍሪካ ታዋቂ የሙዚቃ ደራሲያን ቢያንስ የሁለቱን ፣ ከአለም አቀፍ ቢያንስ የሁለቱን ታሪክና ዋና ዋና ሥራዎች በሪፖርት መልክ

የሚጠበቅ አጥጋቢ የችሎታ ደረጃ	ይዘት	የመማር ማስተማር ክንዋኔዎች
የአንዱን አጠናቅረው ያቀርባሉ። o የታዋቂ የአፍሪካና አለም አቀፍ ዘፋኞችን ከእያንዳንዳቸው ቢያንስ አንድ ዜማ በማዜም ያሳያሉ።	6.2. ታዋቂ ዘፋኞችንና ሙዚቃ አቀናባሪዎች፣ /1 ክ/ጊዜ/ 6.2.1 አፍሪካ አቀፍ 6.2.2 አለም አቀፍ	ማጠናቀር፣ ሪፖርቱን ለክፍሉ ተማሪዎች አስተያየት እንዲሰጡበት ማድረግ። **ክንዋኔ 2** o ከአፍሪካ ታዋቂ ዘፋኞች ቢያንስ የሁለቱን፣ ከአለም አቀፍ ቢያንስ የሶስቱን ታሪክና ዋና ዋና ሥራዎች በሪፖርት መልክ ማጠናቀር፣ ሪፖርቱን ለክፍሉ ተማሪዎች እንዲያቀርቡ በማድረግ አስተያየት መቀበል። ክንዋኔ 3 o ከአፍሪካና ከአለም አቀፍ ከእያንዳንዳቸው ቢያንስ የአንድ ታዋቂ ዘፋኝን በመለማመድ ማዜም፣ የተለማመዱትን ለተማሪዎች እንዲያቀርቡ ማድረግ።

የማስተማሪያ መሳሪያዎች፡

o ካሴት ፣ ካሴት ቴፕሪከርደር ፣

ክትትልና ግምገማ

- የሙዚቃ ደራሲያን፡ አቀናባሪያንና ዘፋኞች አጠናቅረው ማቅረባቸውን ሪፖርታቸውን በመመልከት /በማንበብ ማረጋገጥ፣
- የታዋቂ ዘፋኞችን ዜማዎች ማዜማቸውን በምልከታ ማረጋገጥ፣